

CK.0000070827

KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
CHÂU PHI VÀ TRUNG ĐÔNG

PGS.TS. BÙI NHẬT QUANG (Chủ biên) - TS. TRẦN THỊ LAN HƯƠNG

VIỆT NAM - AI CẬP

PHÁT TRIỂN QUAN HỆ HỢP TÁC TOÀN DIỆN TRONG BỐI CẢNH MỚI

GUYÊN
C LIÊU

62

NHÀ XUẤT BẢN KHOA HỌC XÃ HỘI

Biên mục trên xuất bản phẩm của Thư viện Quốc gia Việt Nam

Bùi Nhật Quang

Việt Nam - Ai Cập: Phát triển quan hệ hợp tác toàn diện trong bối cảnh mới / Bùi Nhật Quang (ch.b.), Trần Thị Lan Hương. - H. : Khoa học xã hội, 2014. - 344tr. ; 21cm

DTTS ghi: Viện Hàn lâm Khoa học Xã hội Việt Nam. Viện Nghiên cứu Châu Phi và Trung Đông. - Phụ lục: tr. 301-331. - Thư mục: tr. 332-343

1. Quan hệ ngoại giao 2. Việt Nam 3. Ai Cập

327.597062 - dc23

KXF0036p-CIP

**VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
VIỆN NGHIÊN CỨU CHÂU PHI VÀ TRUNG ĐÔNG**

PGS.TS. BÙI NHẬT QUANG (Chủ biên) - TS. TRẦN THỊ LAN HƯƠNG

**VIỆT NAM - AI CẬP:
PHÁT TRIỂN QUAN HỆ HỢP TÁC TOÀN DIỆN
TRONG BỐI CẢNH MỚI**

**NHÀ XUẤT BẢN KHOA HỌC XÃ HỘI
HÀ NỘI - 2014**

MỤC LỤC

	Trang
MỞ ĐẦU	9
CÁC TỪ VIẾT TẮT	14
DANH MỤC CÁC BẢNG	18
DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ	20

Chương 1

CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN CỦA QUAN HỆ HỢP TÁC SONG PHƯƠNG VIỆT NAM - AI CẬP

21

1.1. Cơ sở lý luận về quan hệ hợp tác song phương Việt Nam - Ai Cập	21
1.1.1. Những vấn đề chung về quan hệ quốc tế	21
1.1.2. Cơ sở lý luận của quan hệ hợp tác song phương Việt Nam - Ai Cập	26
1.2. Cơ sở thực tiễn của quan hệ hợp tác song phương Việt Nam - Ai Cập	38
1.2.1. Các mối quan hệ hợp tác song phương quan trọng của Ai Cập	38
1.2.2. Đánh giá khái quát về các đối tác chủ yếu của Ai Cập và ảnh hưởng đến quan hệ hợp tác song phương Việt Nam - Ai Cập	59
1.3. Xác định nhu cầu và khả năng hợp tác Việt Nam - Ai Cập	68

Chương 2

**THỰC TRẠNG QUAN HỆ HỢP TÁC
VIỆT NAM - AI CẬP**

	72
2.1. Khái quát về Ai Cập	72
2.1.1. Lịch sử phát triển	72
2.1.2. Điều kiện tự nhiên, con người	79
2.1.3. Đặc điểm thể chế chính trị	84
2.1.4. Đặc điểm văn hóa, xã hội, tôn giáo	89
2.1.5. Đặc điểm kinh tế, thị trường	100
2.1.6. Chính sách đối ngoại của Ai Cập	130
2.2. Một số chính sách, biện pháp phát triển quan hệ Việt Nam - Ai Cập	137
2.2.1. Tiềm năng, lợi thế của Việt Nam và Ai Cập trong phát triển quan hệ hợp tác	137
2.2.2. Chính sách của Việt Nam và Ai Cập trong phát triển quan hệ hợp tác	156
2.3. Thực trạng quan hệ Việt Nam - Ai Cập những năm gần đây	162
2.3.1. Quan hệ chính trị, ngoại giao	162
2.3.2. Hợp tác thương mại, đầu tư	166
2.3.3. Hợp tác du lịch	183
2.3.4. Hợp tác y tế, giáo dục, văn hóa, lao động	187
2.3.5. Hợp tác trên các diễn đàn đa phương và trong các vấn đề an ninh phi truyền thống	193
2.4. Đánh giá chung về quan hệ Việt Nam - Ai Cập	195

2.4.1. Thành công	195
2.4.2. Hạn chế	203
2.4.3. Nguyên nhân của những thành công và hạn chế trong quan hệ Việt Nam - Ai Cập	211
Chương 3	
MỘT SỐ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN QUAN HỆ HỢP TÁC TOÀN DIỆN VIỆT NAM - AI CẬP GIAI ĐOẠN 2011-2020	225
3.1. Những nhân tố tác động đến quan hệ Việt Nam - Ai Cập giai đoạn 2011 - 2020	225
3.1.1. Tác động của bối cảnh quốc tế và khu vực	225
3.1.2. Triển vọng phát triển của Ai Cập đến năm 2020 và khả năng hợp tác của Việt Nam	248
3.2. Một số giải pháp phát triển quan hệ hợp tác toàn diện Việt Nam - Ai Cập trong bối cảnh mới	269
3.2.1. Quan điểm phát triển quan hệ hợp tác Việt Nam - Ai Cập từ nay đến 2020	269
3.2.2. Các kịch bản phát triển quan hệ Việt Nam - Ai Cập từ nay đến năm 2020	272
3.2.3. Các giải pháp trước mắt	276
3.2.4. Các giải pháp lâu dài	282
KẾT LUẬN	298
PHỤ LỤC 1: Bản đồ Cộng hòa Arab Ai Cập	301
PHỤ LỤC 2: Quan hệ Ai Cập - Hoa Kỳ qua các thời kỳ	302

VIỆT NAM - AI CẬP ...

PHỤ LỤC 3: Một số văn bản hợp tác quan trọng ký kết giữa Ai Cập và Hoa Kỳ	308
PHỤ LỤC 4: Quan hệ thương mại, đầu tư Ai Cập - Hoa Kỳ	309
PHỤ LỤC 5: Viện trợ của Hoa Kỳ cho Ai Cập	313
PHỤ LỤC 6: Các hiệp định hợp tác giữa EU và Ai Cập	316
PHỤ LỤC 7: Quan hệ thương mại Ai Cập - EU	321
PHỤ LỤC 8: Quan hệ đầu tư Ai Cập - EU	322
PHỤ LỤC 9: Viện trợ của EU cho Ai Cập	323
PHỤ LỤC 10: Các đối tác thương mại lớn nhất của Ai Cập năm 2010	325
PHỤ LỤC 11: FDI thực tế vào Ai Cập giai đoạn 2003 - 2011	326
PHỤ LỤC 12: Các đối tác đầu tư trực tiếp nước ngoài lớn nhất vào Ai Cập	317
PHỤ LỤC 13: Xuất khẩu hàng dệt may Việt Nam sang Ai Cập và thế giới	329
TÀI LIỆU THAM KHẢO	332

MỞ ĐẦU

Ai Cập là một quốc gia đặc biệt mà mỗi khi nhắc tới tên gọi đã mang trong đó âm hưởng của một nền văn hóa, văn minh thuộc loại lâu đời nhất thế giới. Kế thừa lịch sử phát triển lâu đời đó, đất nước Ai Cập hiện đại ngày nay lại được biết tới với vai trò một nước lớn trong khu vực châu Phi - Trung Đông và cũng là thành viên quan trọng hàng đầu của thế giới Arab. Điềm đáng chú ý là kể từ thập niên thứ 2 của thế kỷ XXI, tình hình toàn thế giới Arab đã trải qua những biến động lớn về kinh tế, chính trị, xã hội, an ninh mà nổi bật nhất chính là biến động chính trị, xã hội với tên gọi "Mùa xuân Arab" dẫn tới sự sụp đổ của chính quyền tại nhiều quốc gia Arab và sức ép phải cải cách, chuyển đổi ở nhiều quốc gia khác. Mặc dù còn tiềm ẩn nhiều nguy cơ bất ổn nhưng đối với Việt Nam, châu Phi - Trung Đông và đặc biệt là thế giới Arab vẫn là khu vực thu hút được sự chú ý do những cơ hội hợp tác đang rộng mở và kết quả trên thực tế đã thể hiện ở sự gia tăng mạnh mẽ của trao đổi thương mại, hợp tác lao động và hợp tác chính trị, ngoại giao. Chính phủ Việt Nam đã đề ra nhiều kế hoạch hợp tác quan trọng với châu Phi, Trung Đông như *Chương trình hành động quốc gia thúc đẩy hợp tác Việt Nam - châu Phi giai đoạn 2004 - 2010* và *Đề án thúc đẩy quan hệ Việt Nam - Trung Đông*

*giai đoạn 2008 - 2015*¹. Bên cạnh đó, Việt Nam cũng đã tổ chức thành công nhiều sự kiện lớn để triển khai hoạt động hợp tác trên thực tế như Diễn đàn doanh nghiệp Việt Nam - châu Phi tháng 7/2010, Diễn đàn hợp tác kinh tế Việt Nam - Trung Đông, Bắc Phi tháng 11/2013, v.v...

Ai Cập có vị trí địa chiến lược đặc biệt, kéo dài từ bán đảo Sinai (Tây Á) đến vùng đất rộng lớn thuộc châu thổ sông Nile (Bắc Phi) và đem lại cho quốc gia này vai trò của một quốc gia Á - Phi với sự can dự sâu rộng vào các vấn đề của khu vực Trung Đông, đồng thời cũng có tiếng nói và ảnh hưởng lớn tại châu Phi. Nhìn nhận về Ai Cập như vậy, Chính phủ Việt Nam đã sớm xác định đây là một đối tác trọng điểm tại châu Phi - Trung Đông để đẩy mạnh hợp tác toàn diện, cả về chính trị, ngoại giao cũng như thương mại, đầu tư, du lịch. Quan hệ Việt Nam - Ai Cập là mối quan hệ truyền thống đã có lịch sử phát triển lâu năm với nhiều văn bản hợp tác quan trọng đã được ký kết và thực hiện. Tuy nhiên, kết quả hợp tác dường như vẫn chưa tương xứng với tiềm năng và thế mạnh của hai nước. Việc tìm hiểu sâu về đất nước Ai Cập, những đặc điểm nổi bật của đất nước này, lợi thế và bất lợi thế của Ai Cập trong quan hệ với Việt Nam là điều cần thiết để từ đó xác lập những chiến lược, giải pháp thích hợp nhất nhằm phát triển quan hệ Việt Nam - Ai Cập trong hiện tại cũng như trong tương lai nhiều năm sắp tới.

Như vậy, mục tiêu chung của công trình nghiên cứu này là làm rõ những vấn đề lý luận về hợp tác song phương giữa hai

1. Đề án được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt ngày 9/9/2008.